

Aan: De heer S. Blok, minister van Buitenlandse Zaken
Mevrouw I. van Engelshoven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer W. Hoekstra, minister van Financiën
Mevrouw S. Kaag, minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

CC: Vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken en Algemene Commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Vaste Kamercommissie Europese Zaken
Vaste Kamercommissie Financiën
Vaste Kamercommissie voor OCW
Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU

Amsterdam, 18 mei 2020

Geachte minister Blok, minister van Engelshoven, minister Hoekstra en minister Kaag,

Wij vragen uw aandacht voor de **dringende situatie van de culturele en creatieve sector op Europees niveau**, die door de gevolgen van de Covid-19 crisis is ontstaan¹. Het **Europaplatform** - bestaande uit organisaties uit de culturele, erfgoed- en creatieve sector - vraagt om uw steun, zodat de opgebouwde Europese samenwerking, financiering en uitwisseling niet verder op het spel worden gezet.

De culturele, erfgoed en creatieve sector is essentieel voor innovatie, het vestigingsklimaat, toerisme, educatie en heeft vooral een verbindende en vernieuwende kracht. Ook is ze van economisch belang, aangezien ze in Nederland goed is voor 3,7% BBP en 4,5% van de werkgelegenheid². In Europa is dit wel 5,3% BBP en 7,5% van de werkgelegenheid, hetgeen 12 miljoen mensen in de EU representeert³.

Wij vinden het daarom noodzakelijk dat u gezamenlijk de culturele en creatieve sector steunt in Europa. In deze brief lichten we verder toe wat de huidige en toekomstige problemen zijn, en daarna de mogelijke acties en kansen, waar we op uw steun hopen te rekenen.

Problemen in Europese culturele projecten, financiering en samenwerking

De financiële middelen die Nederland zo snel beschikbaar heeft gesteld voor cultuur zijn een goede steun in de rug. Op Europees niveau laten officiële maatregelen door juridische regelgeving echter lang op zich wachten.

¹ [Eurostat](#) data geven aan dat door de Covid-19 crisis ongeveer 7,3 miljoen culturele en creatieve banen op het spel staan, dat 3,7% van de totale werkgelegenheid in de EU representeert. Meer dan 30% van de getroffen mensen zijn zzp'ers en hebben onvoldoende sociale zekerheid.

² Satellietrekening cultuur en media CBS
- monitor culturele en creatieve industrie 2019
- aanvullende analyse Rutten/Koops (figuur aantal banen per domein)
- cijfers zijn exclusief cultuureducatie

³ <https://cultureactioneurope.org/events/modernising-cultural-and-creative-industries-within-the-eu/>

En de nood is hoog! Vanuit verschillende Europese netwerken zijn brandbrieven naar de Europese Commissie gestuurd om hier aandacht voor te vragen. Wat nodig is:

- Minder strikte regels voor co-financiering, en een verlaging van de vereiste co-financiering. Dit is nodig omdat publieke fondsen uit met name Oost- en Zuid-Europese landen wegvallen, entr ee- en andere eigen inkomsten veel lager uitvallen en daardoor de matchfundingseisen niet meer behaald kunnen worden;
- Het toestaan van een mindering of wijziging van prestaties, omdat nieuwe manieren gezocht moeten worden om activiteiten te organiseren - en sommige activiteiten gewoonweg geen doorgang kunnen vinden, hetgeen tijd en middelen kost en weer leidt tot een verschuiving van bestaande middelen binnen de begroting;
- Een flexibele omgang met budgetten voor bestaande projecten door het ophogen van het vrij te schuiven percentage van 10% naar 50% binnen de begroting, en bovendien het toestaan van een verhoging van personeelskosten (kosten van artiesten, professionals en medewerkers);
- Het mogelijk maken van een 'solidarity fee' die deelnemende organisaties kunnen bieden aan artiesten en freelancers die reeds ingehuurd waren voor afgelaste activiteiten, en die bijzonder zijn getroffen door de crisis;
- Het tijdig publiceren van het nieuwe Meerjarig Financieel Kader en calls voor de komende 7 jaar. Wanneer dit grote vertraging oploopt, loopt de continuiteit van projecten gevaar. Mogelijk kan er gedacht worden aan het instellen van een overbruggingsjaar in de huidige call.

In de nabije toekomst zien we meer zorgwekkende ontwikkelingen:

- Europese samenwerking komt onder druk te staan omdat, ook Nederlandse, partners zich terugtrekken uit Europese culturele samenwerkingsprojecten, zowel als hoofdaanvrager of als deelnemende partner. Het gaat hierbij zelfs om projecten die zijn ingediend, maar nog niet eens toegekend. Dit uit vrees dat partners de co-financiering niet kunnen garanderen. Solidariteit en verbondenheid komen tot stand door elkaar te kennen en van elkaar te leren. Het wegvallen van Europese projecten zou dus een enorme verarming zijn en een tekortkoming in tijden van toekomstige crises;
- Als festivals en grootschalige manifestaties pas plaats mogen vinden wanneer er een vaccin is, zullen ook in 2021 de publieksinkomsten achter of uitblijven. Dit betekent dat Europese tours van artiesten, festivalorganisaties en poppodia niet alleen in 2020 op de tocht staan, maar ook in 2021. De vraag is hoeveel van hen deze crisis dan zullen overleven.
- Landen zoals Nederland waar cultuurbeleid, strategische programmering en cultuurfondsen goed zijn ontwikkeld, hebben snel kunnen reageren op de crisis. In landen waar cultuurbeleid minder prioriteit had en vooral de markt de culturele en creatieve sector reguleerde, is het veel lastiger om economische maatregelen te nemen. Gevolg zal zijn dat de ongelijkheid tussen EU-landen nog meer zal worden vergroot. Daarom is de noodzaak voor meer solidariteit tussen EU-landen nog harder nodig.

Wat u kunt doen:

We vragen uw inzet rondom de bovenstaande problemen en samen met de andere lidstaten en de Europese Commissie naar oplossingen te zoeken voor de culturele en creatieve sector in Europa. De volgende punten maken dit onder andere mogelijk:

1. Verdubbeling budget cultuur in de toekomstige Europese begroting

Deze crisis test het vermogen van de EU om gezamenlijk op te trekken. Daarom roepen we u op het Meerjarig Financieel Kader (MFK 2021 -2027), samen met andere lidstaten, de Europese Commissie en Parlement te steunen door:

- De culturele en creatieve sector te beschouwen als onderdeel van het economische, maatschappelijke en milieutechnische herstelplan van Europa binnen het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK 2021 – 2027) en cultuur met tenminste 7% uit dit 'Recovery Fund' te steunen;
- Het toekomstige Creative Europe programmabudget te verdubbelen;
- Minstens 1% van het totale MFK-budget aan cultuur te besteden.

Zie verder het [gezamenlijke statement van Culture Action Europe en de European Cultural Foundation](#) over de toekomst van de culturele en creatieve sectoren na de Covid-19 crisis in Europa.

2. Europese financiering voor cultuur in Nederland beschikbaar stellen

Eurocommissaris Mariya Gabriel heeft op 8 april jl. tijdens de videoconferentie met minister van Engelshoven en de andere ministers van Cultuur drie Europese fondsen gepresenteerd, waar de lidstaten aanspraak op kunnen maken, die ook beschikbaar gesteld kunnen worden aan de Nederlandse culturele en creatieve sector. Dit zijn het:

- **Coronavirus Response Investment Initiative:** middelen vanuit de structuurfondsen waar ook de culturele en creatieve sector aanspraak op mag maken;
- **Rijkssubsidie (Temporary Framework for State Aid)**, waarbij in dit kader cultuur als één van de vijf sectoren specifiek is genoemd;
- **SURE** (= Temporary Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency) voorziet de lidstaten van een tijdelijke ondersteuning door middel van een lening van maximaal €100 miljard om de risico's van werkloosheid te verminderen. Organisaties in de culturele sector kunnen hiermee bijvoorbeeld de gecontracteerde werknemers een aantal maanden doorbetalen.

Wanneer Nederland gebruik gaat maken van deze fondsen, dan hoort de culturele en creatieve sector hier deel van uit te maken.

3. Steun Europese solidariteit en vergroot budget door publiek-private partnerschappen

Op Europees gebied heeft de European Cultural Foundation het *Culture of Solidarity* fonds opgericht met een opstartkapitaal van 1 miljoen euro. Het fonds staat open voor andere partnerbijdragen van filantropische, publieke en private instellingen.

Doel is te bouwen aan een cultuur van solidariteit binnen de regio's en Europa. Het fonds steunt kleine en grote initiatieven die nieuwe manieren van verbeelding stimuleren: hoe solidariteit te voelen met mensen voorbij de grenzen, hoe menselijk contact te houden in tijden van sociale afstand, hoe het culturele leven te behouden, en hoe bij te dragen aan nieuwe ideeën over Europa. In bijgesloten brief kunt u meer informatie vinden over het *Culture of Solidarity* fonds.

We vragen hierbij uw inzet om ten eerste dit voorstel richting de Europese Commissie te steunen en met Europese middelen te matchen en om ten tweede dit fonds vanuit Nederland te steunen met een bijdrage om ook Europees denken en samenwerking te blijven stimuleren.

De crisis zou een sterk Europees moment kunnen zijn. Een moment waarbij mensen begrijpen dat het belangrijk is om Europese vrienden te hebben en elkaar te steunen. Een moment waarbij belangrijke informatie, expertise en middelen worden gedeeld. Een moment waarbij je je realiseert dat een mondiale crisis beter aangepakt kan worden door samenwerking en solidariteit. Een moment waarbij individuele Europeanen begrijpen hoe belangrijk de Europese Unie eigenlijk is. Een unie die zo vaak als ver weg en bureaucratisch wordt gezien, maar die er is wanneer een ramp zoals deze zich voltrekt. Maar tot zover wordt deze crisis niet als een Europees momentum beschouwd.

Deze ongekennde tijden vragen om onconventionele creatieve oplossingen, waarbij flexibiliteit, samenwerking en coördinatie voorop zouden moeten staan. We kunnen dit niet alleen, maar hebben elkaar daar hard voor nodig in Nederland en in Europa. Uiteindelijk zal de solidariteit tussen lidstaten de toekomst van Europa bepalen.

Met vriendelijke groet, namens het Europaplatform,

*European Cultural Foundation
Culture Action Europe
Europa Nostra
Kunsten '92*

*Boekmanstichting
DutchCulture
LKCA
Eurosonic Noorderslag
If I can't dance, I don't want to be part of your revolution
Paradiso
Re-Imagine Europe
Rietveld Academie
Theater Rotterdam
VandeJong Creative Agency
Waag - Technology & Society*

Namens dezen, Marianne Versteegh, algemeen secretaris Kunsten '92

Kunsten '92 | Herengracht 62 | 1015 BP | Amsterdam | marianneversteegh@kunsten92.nl